

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. X. Multorum practicum illatio ex stabilitis §. 8. & 9. explicantur
clausulæ: Ipso jure, ipso facto nulla expectatâ sententiâ, aut absque alia
declaratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

rantia inculpabilis. Ratio quod ignorantia in eo solum discrepet ab inadvertentia quod ignorantia sit carentia scientiae non praehabita; Econtra inadvertentia sit naturalis oblivio eorum, quae scimus, scire enim dicitur actu etiam non considerans, unde cum non sit semper

in nostra potestate recordari à nobis prius scitorum, inconsideratio, seu oblivio tunc æquivalet ignorantiae invincibili, ita Vasq. 1. 2. D. 107. n. 6. & 9., & D. 118. n. 11.

* *

§. X.

Multorum practitorum illatio ex stabilitis §. 8. & 9. Explicantur Clausulae ipso jure, ipso facto, nullam expectatam sententiam aut absque alia declaratione.

428. Inf. 1. Parochus matrimonio assistens non praemissis denuntiationibus (idem dic de alio sacerdote de ejus licentia etiam Regulari) non suspenditur triennio ab officio, si ignoravit hanc prohibitionem, aut hujus poenam, etsi fuerit ignorantia mortalis, dummodo non affectata per num. 416. juncto 419. 423. & 425.

Inf. 2. Pueri etiam doli capaces ante pubertatem excusantur ab incurfu censurarum ab homine latorum, ita expressit c. 1. de delictis puerorum & c. referente eod. à censuris vero à jure communi latis apud Pal. p. 1. tract. 3. D. 1. p. 24. §. 2. num. 8. est controversum, nam capaces doli incurrere censuras est opinio Sanch. lib. 1. Decal. c. 12. num. 8. Soarez tom. 5. de cens. D. 5. S. 1. num. 19. dans differentiam, cur excusentur à censuris latis ab homine, secus à latis in jure, quod hæc non in R. P. Karch. Diff.

digeant citatione Rei &c. secus lata ab homine, impubes autem utpote adhuc ineptus ad ordinem judicarium non potest de jure citari, nec admitti ad agendum, aut defendendum se judicialiter. Verum differentia hæc procedit solum de censuris specialiter latis, hæc enim possunt specialem citationem, non autem de generaliter ab homine latis, hæc enim sunt conformes à jure latis prout arguit Pal. cit.

Et idem ipse num. 8. existimat pueros doli capaces incurrere Excommunicationem jure latam ob percussione clericum, hæc enim Excommunicatio ob suam gravitatem supponitur incurri in c. super eo 1. c. pueris 60. & c. quamvis 58. de Sent. Excom. ab alijs autem Excommunicationibus & censuris eodem liberat ante pubertatem, quia, inquit, citata capitula, cum exprimant Excommunicationem ob percussione, cum

S s

ma-

materia sit odiosa non debent extendi ad alias Excommunicationes ac censuras, sed servanda est decisio relati *c. 1. de delictis puerorum.*

Ex hac opinione duo colliguntur, quod pueri omittentes intra annum confiteri, & paschalem communionem, sint liberi ab Excommunicatione Episcopali fortè lata in negligentes, Filliuc. *tom. 1. tract. 11. num. 5. nu. 130.* Secundò pueros ante pubertatem occisores non fieri Irregulares Pal. contra Sanch. *nu. 8.* Si tamen moriantur ipsi tempore Interdicti, carent cum cæteris sepulturâ in sacro loco interdicto, quia hæc pœna non tam ipsos, quam sepelientes respicit, Pal. & alij apud Dian. *p. 6. tract. 6. Misfeel. Res. 88.*

Resp. Me approbare sententiam Pal. cæjus ratio ulterior est, quòd ad incurrendas censuras prærequiratur notitia Legis prohibentis, ac pœnæ per *nu. 416. & 419.* Ecclesia autem communiter non præsumit hanc notitiam sufficientem in pueris, ergo non est præsumendum, quòd Ecclesia intendat eos comprehendere, nisi exprimat, prout expressit de Excommunicatione ob percussum Clericum.

Non nego in aliquibus reperiri ante annos puberes scientiam Legis, ac pœnæ, verùm hoc est per accidens, & ideò ad hoc se non extendit lex, sicut etsi aliqui Sexagenarij sint robusti, uti & aliqui juvenes ante annum 21. attamen lex juvenij æc hos secundum omnes, nec illos secundum communiorem, & veriorem sententiam stringit.

429. Inf. 3. Ignorantiam crassam, aut affectatam non excusare à censuris la-

tis sine qualificatione (de qua *nu. 424.*) e. g. qui hoc fecerit incurrat hanc, aut illam censuram, ita Soarez. *tom. 5. de Cens. D. 4. S. 10. num. 10.* Sanch. *lib. 9. de Matr. D. 32. num. 31.* Bonac. *de Censur. D. 1. quest. 2. p. 1. num. 10.* probatur ex *C. ut animarum 2. de Constit. relato num. 418. & 425.* negante incurri ordinariorum sententias ab ignorantibus, nisi violentur ex ignorantia crassa. Unde clerici percussor ex ignorantia crassa clericatûs evadit Excommunicatus juxta *C. si quis suadente Diabolo* contra Abb. & aliquos alios, quibus negatur his verbis importari dolum, qui committi non potest sine animo delinquendi, proinde nec sine scientia. Eadem crassa ignorantia sufficit ad Irregularitatem ex delicto, dum illa huic est annexa, citati Sanch. Bonac.

Ignorantia autem minor crassâ, est fit mortalis, excusat à censuris, & Irregularitate ex delicto, cit. Sanch. Constatque apertè ex *cit. C. ut animarum*, in quo per sententias ordinariorum intelligi Excommunicationem Cæterasque censuras notavit cit. Bonac.

Si dicas, nulla ignorantia mortaliter culpabilis excusat à culpa, ergò nec à pœna. Resp. Consequentiam non valere, ut patet in contrahente ex metu gravi injusto matrimonium, & consummate, qui licet mortaliter peccet per *nu. 177. & 178. Vers. Breviter.* non tamen incurrit Excommunicationem latam in *Clement. uno. de Consang. & affin.* Soarez *lib. 3. de Legib. cap. 30. nu. 14.* Ratio autem negatæ consequentiæ est quod plus requiratur ad pœnam incurrendam

dam censura (nempe) contumacia, quæ abest ignoratâ pœnâ) quàm ad culpam.

430. Inf. 4. Censuras, & Irregularitatem ex delicto incurri ante sententiam declaratoriam criminis commissi (idem est de privatione petendi debitum) Sanch. lib. 9. de Matr. D. 30. in cujus sine fateatur efficacem hujus rationem non inveniri, nisi usum, seu quòd usus declaret has pœnas privativas actionem delinquentis non poscentes non exigere ullam judicis sententiam.

Dixi has, quia non omnes pœnæ privativæ sic usu receptæ sunt, nam cit. Sanch. num. 2. post relatam Cajetani opinionem 2. 2. quæst. 62. a. 3. communiter receptam distinguentem inter pœnas positivas, & negativas; positivas non incurri ante sententiam, secus negativas; quia hæ ad sui executionem nullâ egent actione, at bene positivæ. Hanc distinctionem impugnat ex doctrina Navar. &c. in pœna, ut quis fame moriatur, nulla requiritur actio, & tamen est necessaria Judicis sententia. Item inhabilitas ad beneficia est negativa, at tamen probalissimè non obligat ante judicis sententiam. Idem dic de inhabilitate eligendi, aut ferendi suffragium, quæ poscit Judicis sententiam, etsi consistat in cessatione, hæ enim pœnæ etsi privativæ sunt admodum acerbæ, & idè vi carent ante sententiam ita Mol. de Just. tom. 1. tract. 2. D. 96. Vers. Duo observa, & Vers. Idem dicendum.

Multò minùs ante sententiam Judicis tenetur beneficiatus se spoliare possessio beneficio, etsi ipso facto, aut ipso jure, sit annexa delicto pœna privationis beneficiorum, & inhabilitas ad illa, nisi legis-

lator aliud addat, ex quo clarissimè pateat mentem ejus esse, ut absq; ulla sententia commissio crimine amittatur beneficium, cit. Mol. Vers. Quod attinet & Vers. Quod dictum est, Sanch. lib. 2. Decal. C. 26. num. 8. uti amittitur Parochia, si quis ad hanc promotus intra annum non fiat Sacerdos, Less. lib. 2. cap. 34. num. 100. ex C. licet, Canon. de Elect. in 6. ubi dicitur: Nullâ etiam præmissâ monitione sit privatus: & num. 188. addit fortè etiam Episcopum, ut dictum de Parocho, privari Episcopatu, si intra sex Menses à pacifica possessione se non curet consecrari.

431. Dicit fortè, quia num. 103: tueretur ut veriùs, non teneri in conscientia dimittere ante sententiam contra alios probabiliter dissentientes, & quidem ex eo, quòd Concil. Trid. Sess. 23. cap. 2. de Ref. eodem modo loquatur de restitutione fructuum, ex Episcopatu perceptorum spatio trimestri, quo suâ culpâ Episcopus non est consecratus, & quòd ipso jure sit privatus Episcopatu, quo modo loquitur jus de privatione Parochiæ.

Verùm negat Lessius esse eundem modum loquendi; nam Concilium non dicit, ut nullâ præmissâ monitione sit privatus, aut ut teneatur deserere Episcopatum: Verba Concilij sunt; si munus consecrationis intra tres Menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem Menses postea id facere neglexerint, Ecclesijs ipso jure sint privati: hic loquendi modus ita passim consuetudine receptus est, ut non sit obligatio dimit-

tendi ante sententiam officium, aut beneficium, quo quis ipso jure est privatus.

432. De pœna privationis beneficij ob interventum Simonia realis seu utrinque completa est sententia à plerisque asserta, quod ejusmodi beneficij collatio sit irrita ante sententiam criminis declaratoriam fructusque nulliter percepti, atque adeò tam hi, quam beneficium in conscientia sit dimitendum.

Econtra Diana p. 4. tr. 4. Resol. 155. secutus Sanch. lib. 2. Consil. c. 3. dub. 26. num. 10. & dub. 108. num. 3. Negat, dum Simonia est juris humani, ut si propria autoritate permutentur duo beneficia aut reservetur pensio, aut promittatur beneficium pro suffragio in Electione ad Episcopatum, aut promittatur, aut detur pecunia Mediatori pro intercessione beneficij, &c. Fundamentum hujus desumit Sanch. ex Extravag. 1. inter Communes de Simon. sic enim incipit: *cum scelus Simoniacæ privativitatis tam divinorum, quam Sacrorum Canonum Autoritas abhorreat*: ergo loquitur de Simonia prohibita non solo jure humano, sed etiam divino, nam præfatio legis dat intellectum toti legi, & ex ipsa regulatur, ac causam finalem accipit.

Eandem sententiam amplexus est Mol. cit. vers. duo observa, eumque allegat Sanch. lib. 9. de Matr. D. 30. num. 1. post medium inquit in habilitas ad beneficia, etsi sit pœna privativa, eget tamen judicis sententia per n. 430.

Demum in terminis docet de Simonia mendo in Epit. Verb. Simonia num. 10. aliàs, inquit, si ante senten-

tiam declaratoriam delicti essent beneficia dimittenda, saepe reus deberet declarare, ac prodere delictum suum, quod est nimis acerbum. Nec Mendo, nec Mol. distinguunt inter Simoniam juris divini, & humani. Itaque pergit cit. Mendo in pœnis privativibus jure quaesito expectanda est judicis sententia declaratoria saltem delicti, & pro hoc citat. Covar. Sanch. Less. Vasq. Molin. Perez.

433. Citati Diana & Sanch. excipiunt Simoniam confidentialem (habet locum in solis beneficijs, consistitque in compactatione tacita, aut expressa cum eo, cui beneficium quis confert, aut confirmat, aut ad id eligit, aut illi resignat, aut ad id præsentat, ut post aliquod tempus idem beneficium, aut hujus fructus, aut ex eo pensio præstetur collatori, aut alteri e.g. fratri, nepoti &c. collatoris, prohibita est à Pio IV. Constit. quæ incipit. *Romanum* & à Pio V. Constit. incipiente, *Intolerabilis*) quibus contrarius est Less. lib. 2. c. 35. num. 147. ubi docet privationem beneficij, in quo committitur confidentia Simonia, & privatio reliquorum beneficiorum antè obtentorum, & pensionum esse pœnas annexas tali Simonia, quin eas incurrens teneatur ante sententiam hæc beneficia, & pensiones dimittere, extenditque ad inhabilitatem ad idem beneficium & ad cætera omnia: & post enumeratas plures pœnas privatas concludit sic: n. 148. *In his tamen omnibus videtur usureceptum, ut non teneatur quis sua beneficia dimittere ante sententiam, ut supra dictum est.*

Juxta hanc sententiam Simoniacæ pro-

promoti ad beneficium non sunt ipso jure Excommunicati, nec privantur beneficijs sic acceptis, nec tenentur fructus restituere. Econtrà secundum sententiam communiorem oppositam ipso facto amittitur Dominium rei, licet retineatur possessio; & ideo nulla alienatio à tempore delicti est valida, & licita defectu Dominij, ac potestatis sermo est de actibus privatae potestatis, at insistendo sententiae benigniori valent alienationes, & sunt licitae ante sententiam Judicariam.

434. Dixi *privata Jurisdictionis*, quia actus publicae Jurisdictionis etiam juxta sententiam dictam communiorem, rigidiorèque validè sunt gesti ab ijs, qui ob delictum ipso jure privantur officio publico e.g. Judicis, aut dignitatis, cui est annexa Jurisdictio fori externi, quia retinent possessionem, & titulum habent coloratum cum communi errore, *L. Barbarius de Officio Praetor.* ubi servi Autoritate praetoria functi gesta publica non reprobantur, etiam alias servus sit incapax Jurisdictionis, ita omnes apud Sanch. *lib. 3. de Matr. D. 22. num. 5.* consentientes, quòd quamdiu durat error communis & titulus putativus, seu existimatus legitimus, id est, à legitimo Superiore collatus, actus omnes valeant, quin possint rescindi.

Requiritur ergò ad valorem error communis; sufficit autem si sit communis in loco, ubi est actus gestus, esto alibi impedimentum sit notorium, Sanch. *num. 9.* unde error unius, aut alterius litigantis coram tali non est legitimus, esto hic error esset Principis, qui con-

cessit titulum existimans esse habilem illum, cui ipsum dedit, Sanch. *num. 6. & 7.* Porro error communis non validat gesta, si est crassus, seu supinus, sed debet esse invincibilis, crassus enim aequiparatur scientiae, Sanch. *num. 8. exc. 2. de Constit. in. 6.* Quapropter cum Praelatus habeat Jurisdictionem fori contentiosi, seu externi, acta illius sunt firma; quamvis sit promotus ad Praelaturam in Excommunicatione, aut Irregularitate, aliove impedimento occulto irritante electionem, aut si intervenerit realis completa Simonia, aut confidentialis: proinde validè excommunicat, aut absolvit ab Excommunicatione; legitimè confert beneficia; delegat validè jurisdictionem, ita Less. *lib. 2. c. 29. num. 66.*

435. Hic eodem loco dicta extendit ad Jurisdictionem delegatam praesertim ad causarum universitatem, estque verius etiam de delegato ad causam particularem, nam etiam tunc agitur de bono communi. Ampliat ad superiorem, qui confert Officium, aut Jurisdictionem conscius impedimenti alterius, aut collationis invalidae dummodo ipse intendat conferre, quantum in se est actu saltem externo, adsitque communis error, qui cum adhuc generatim subsistat, esto sciant impedimentum, quorum causa agitur; ideo etiam acta eo in casu obtinent valorem, Sanch. *n. 7.*

Præterea *num. 67.* ampliat doctrinam ad casum, quo alicui occultè est sublata Jurisdictio, ut si ejus beneficium habens annexam Jurisdictionem vacet ipso jure, remanet enim adhuc Titulus Officij Publici (ut si est ab Episcopo institutus) & error facti. Hac ratio sua-

det, etsi Jurisdictio sit per sententiam abrogata, aut revocata, est contra multos aliter sentientes teste Less. qui ex eodem principio defendit Acta delegati, hujus potestas expiravit morte delegantis, aut amotione hujus ab officio re adhuc integrâ, Sanch. *num.* 56. & 58. Idem Less. *Verf. septimo.* Tuetur valere acta ex officio publico gesta, etsi non sint actus Jurisdictionis, ut Tabellionis Instrumentum, electio, & præsentatio ad beneficia, assistere matrimonio.

436. Inf. 5. hucusque dictis locus dandus est etiam in foro conscientiæ; nam in concursu erroris communis, ac tituli colorati non minùs Ecclesia potest supplere defectum Jurisdictionis in Sacerdote, quàm in foro externo, sed postulat bonum commune, ut suppleat in foro externo, ac defactò supplet; ergò etiam defactò supplet in foro conscientiæ propter idem bonum commune. Ratio hæc evincit, licèt jus expressum de hoc non habeatur, uti constat de foro externo, ita Less. *num.* 67. *verf. sexto sequitur.* restans passim id doceri Sanch. *num.* 13. consequenter tunc validè absolvit Prælatum, aut Parochum habens titulum putativum à Legitimo Superiore cum communi errore contra aliquos apud Sanch. *num.* 12.

Inf. 6. Uxorem non amittere propter adulterium occultum dotem, quæ viro accrescat juxta *C. plerumque de donat. inter virum & uxorem*, minùs paraphernalia, nisi sequatur Judicis sententia, Sanch. *Lib. 10. D. 8. num.* 13.

Inf. 7. Regulares, quibus sub pœna privationis officiorum, ac inhabili-

tatis ad futura est prohibita tam directâ, quàm indirectâ suffragiorum procuratio pro Officijs Ordinis, non eam contrahunt ante sententiam.

Inf. 8. Clerici Episcopo inferiores detinentes concubinas, aut suspectas feminas, aut cum jis consuetudinem habentes, si à Superioribus moniti Canonicè (ad hanc tria poscit Pignatelli *to. 9. Consult. 139.* primò ut sit trina, de qua re vide *num.* 417. Secundò non sufficit una etiam peremptoria, de qua loco citato, nec generalis de omnibus Concubinis dimittendis, sed est necessaria monitio specialis, seu singularis, uti habe Declaratio Cardinalium apud Gallenart. *num.* 2. Tertiò ut monitio fiat judicialiter, talis enim requiritur, quando lex petit trinam, nisi enim requireret Judicalem, Concilium foret contentum una extra Judiciali. Verùm judico attendendum esse ad consuetudinem, si post primam monitionem non paruerint tertiâ parte fructuum (secùs quotidianis distributionibus, ita citata Declaratio) ipso factò sint privati. Hæc tamen pœna ante sententiam Declaratoriam criminis non videtur in conscientia usu recepta, nec ei locus in Clericis primò delinquentibus, sed puniendi sunt alijs pœnis Canonicis, & demum, si moniti specialiter, ut dictum, id est, si secundo delinquerint, post hoc delictum muletantur tertiâ parte fructuum applicandorum Ecclesiæ, aut alteri pio loco, Reiffenst. *de Cohabit. Cleric. & Mulier. num.* 33. *ac seqq.* Ita exponens Decretum Trid. dictam pœnam statuens *Sess. 25. c. 14. de Reform.*

437. Videtur sequi ex dictis particulis illas in lege, aut canone positas *ipso jure*, aut *ipso facto* (idem est de alijs æquivalentibus: ut *eo ipso*, *ex nunc*, *ex tunc* esse otiosas, quia si requiritur insuper sententia Judicis, ergò nullum habent effectum ante sententiam, quod dici non potest. Resp. Nego assumptum, ad probationem nego consequentiam, quia à momento commissi delicti e. g. hæresis, propter quam ipso jure sunt bona confiscata, hæc manent obligata fisco, estò horum possessio retineatur, imò, & Dominium Vasq. 1. 2. D. 170. c. 4. num. 24. sed non firmum, ita Sanch. lib. 2. Decal. c. 22. num. 5. ad 4. Effectus secundus est, quod post secutam sententiam declaratoriam criminis illæ particulæ retrotrahant executionem usque ad tempus commissi delicti, ex illo enim tempore censetur ad fiscum esse translatum Dominium, fructusque ex bonis perceptos ad eundem pertinere, Less. lib. 2. c. 29. num. 64. vers. hinc fit, vel dici potest, quod dicta verba statim operentur amissionem Dominiij bonorum in persona hæretica, aut in beneficiato amissionem tituli sive juris firmi per collationem acquisiti, retentâ tamen possessione ibi bonorûm, hic beneficij, aut Jurisdictionis totius, cit. Less. vers. Resp. Ubi si jus non obligat ad deferendam possessionem, hanc vocat *possessionem juris*, si ei jus resistit, nempe si vult, ut deseratur, dicitur *possessione facti*.

Quid si lex, aut canon addat præfatis particulis *ipso jure* &c. ista verba: *nulla expectatâ sententiâ*, aut *abs-*

que aliâ declaratione. Resp. In primo casu adhuc requiri sententiam criminis declaratoriam, ita Azor p. 1. Moral. lib. 5. c. 7. q. 6. Testans esse communem probâtque exc. 1. de Homicid. in 6. ubi pœna depositionis ipso facto dicitur esse incurrenda cum addito: *nullatenus alia requisita sententia*, & tamen eodem capite exigitur sententia declaratoria criminis; Ratio est quòd legis pœnalis verba strictè sint intelligenda, sed sententia condemnatoria ad pœnam est propriè, ac strictè sententia, ergò lex pœnalis sententiam aliam non exigens est intelligenda de sententia condemnatoria ad pœnam.

Resp. ad 2. Etiam illa verba *absque aliâ declaratione* sumi debent de declaratione declarante esse incurram pœnam, cum quo stat exigi sententiam, quâ declaretur crimen esse commissum; quæ interpretatio etsi appareat violenta, usus tamen eam confirmat cum aliter ejusmodi leges non sint usu receptæ, proinde ante talem sententiam e. g. Beneficiarius non tenetur resignare beneficium, ita Less. lib. 2. c. 29. num. 63. addens ex eodem usu ante executionem per sententiam non censeri privatum beneficio, vel officio, proinde leges statuentes, ut beneficium *ipso jure vacet*, ut in Extravag. *Ambitiosa de rebus Ecclesiæ non alienandis* putat non esse in eo rigore receptas, ut reus spontè teneatur se spoliare.

438. Ex proximè allegata Extravag. arguit Sanch. lib. 2. Decal. c. 22. nu. 20. pro opinione Lessij in Responso ad 2. in qua sine solennitate alienantes bona Ecclesiæ

clesiæ ipso facto beneficijs privati existunt, & illa absque declaratione aliquâ vacare censeantur, & liberè conferri possint, nihilominus illa verba absque alia declaratione intelligit de sola pœnæ declaratione, & ideò probabiliùs declaratoriam sententiam criminis requirit, idque confirmat quòd sit innegabile hanc rem esse dubiam, in dubio autem non est interpretandum, quòd legislator voluerit obligare ad pœnam ante omnem Judicis sententiam, præsertim, quando est dubium juris, quale est hoc. Imò subdit; optimè docet Mol. tom. 1. tract. 2. D. 96. Vers. *Quòd dictum est &c.* pœnas amissionis officiorum ipso jure, & ipso facto statutas exigere Judicis sententiam, nisi verba sint luce clariora importantia nullam exigi sententiam.

Postea à num. 26. istorum verborum ipso jure, vel ipso facto exponit effectus. Primus est, quòd est pœna per Judicis sententiam imponenda, & ipso jure imposita conveniant in hoc, quòd neutram Reus debeat solvere ante Judicis sententiam: at statim à prolata sententia Judicis, pœna ipso jure lata retrahitur ad omnia bona habita à Reo tempore commissi delicti, omnesque contractus etiam onerosi ab eo tempore initi revocantur; pœna autem imponenda non retrahitur. Secundus quòd pœna imponenda exigit sententiam condemnatoriam ad eandem, eamque declarans, at respectu ipso facto impositæ nec exigitur condemnatio ad eandem, nec declaratio; hujus est ratio, quòd ista ipso jure incurratur per delictum, ergò declarato delicto, illico succedit pœna &c.

439. Inf. 9. Cum Sanch. lib. 2. cap. 5. num. 10. ante sententiam condemnatoriam non incurri licet Lex, aut Canon dicat; non faciat fructus suos; aut ei possessio non suffragetur; prout dicit Trid. Sess. 24. cap. 12. de Reform. contra promotos ad Arc. i-Diaconatum, Dignitates, vel Personatus, quibus animarum cura nulla subest, & ad beneficia quævis curata, eos non facere fructus suos, nec possessionem suffragari, nisi intra duos Menses à die adeptæ possessionis in manibus Episcopi, aut eo impedito, coram ejus Vicario Generali seu Officiali fidei professionem faciant, ita ut probabiliùs tuetur contra Azor &c. probabiliter contrariam: Rationem dat ex Navar. quòd pœnalis Lex etiam ipso jure irrogans pœnam in conscientia non obliget: tum quia, quòd Trid. intendit in conscientia ligare, non utitur solis verbis prædictis, sed ulterius addit Sess. 22. cap. 1. de Reform. adversus non residentes Curatos, Vers. *Si quis autem: eos prorata temporis absentia fructus suos non facere, nec iura conscientia alia etiam declaratione non secuta illos sibi detinere posse, sed teneri aut ipsis cessantibus per superiorem Ecclesiasticum illos Fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare prohibita quacunque conventionione, vel compositione.* In casu autem illationis Trid. non addit verba similia, ergò est signum quòd non intendat ligare in conscientia ante condemnationem.

Ex hoc loco Trid. rectè consequitur pœnam incurri ante Judicis executionem,

nem, dum canon continet verba: *Pœna incurratur in conscientia* contra Emman. Sà *Verb. Pœna* num. 1. cui opinio communis resistit cum Less. *lib. 2. cap. 29. num. 63.* Si canon constet istis verbis: *Teneri in conscientia dimittere, vel non posse absolvi, nisi dimittat, vel beneficium eo ipso vacare, ita ut alteri liberè possit conferri,* ut in casu *G. dudum. 2. de Elect.* dum quis accipit secundum beneficium incompatible ex aperta sententia S. Th. 2. 2. *quest. 62. a. 3.*

Alia exempla, in quibus videtur induci obligatio in conscientia exequendi pœnam ante Judicis sententiam adducit Soarez *lib. 15. de Leg. cap. 8. à num. 10.* in quibus ferè tenet nobiscum, excepto exemplo septimo ex *Conc. Lateran. Sess. 5. sub Julio II.* Contra Simoniacos Cardinales in Electione Summi Pontificis fulminante Beneficiorum privationem sub hac formâ: *eo ipso absque alia Declaratione privatus existat,* putatque hanc formam ferendi pœnam sufficere ad obligandum in conscientia contra Covar. Verùm mens nostra est exposita *num. 437.*

Dicta hucusque à *num. 430.* confirmantur ex Pal. *tract. 3. D. 2. p. 2. n. 8.* asserente satis probabile esse ferè nullam pœnam privantem jure quæsito incurri ante Judicis sententiam, estò lex dicat *ipso facto, vel ante declarationem,* quia, inquit, semper intelligi debet ante declarationem pœnæ, & non ante declarationem delicti. Dicit ferè, quia *num. 9.* excipit pœnam privationis debiti conjugum incestuosorum; quæ ex usu, & praxi cum censuris, ac Irregularitate ex delicto incurritur nulla expectatâ sententiâ.

Lex sub conditione posita pœnalis, non est propriè pœnalis, sed apponit conditionem, sub qua aliquid conceditur, quâ non impletâ cessat factus favor ante omnem Judicis sententiam, Pal. *num. 3.* sic per Trid. *Sess. 23. cap. 6. re reform.* Clericus in Minoribus carens beneficio non gaudet privilegio fori, si non gestat Clericam; sic legatum relictum scœminæ, *si caste vixerit,* turpiter vivens in conscientia non facit luum, sed ad hæredes transit, Sanch. *lib. 7. de Matr. D. 91.*

num. 2. & 3.

R. P. Karch, Diff.

T t

§. XI.